

dreefnieuws

WIJKBLAD VOOR OVERVECHT

SPECIALE EDITIE TER GELEGENHEID VAN HET 50-JARIGE
BESTAAN VAN OVERVECHT ■ 30 MAART 2011

50

met
50⁺
foto's!

Een Gouden Wijk in Zwart-Wit

De geschiedenis van Overvecht in beeld

Beste bewoners van Overvecht,

Uw wijk is 30 maart 2011 vijftig jaar geworden. En een verjaardag is altijd een mooi moment om de jeugdfoto's er weer eens bij te pakken. Om te kijken hoe het vroeger was, hoe jong we nog waren, wat voor 'n 'rare' kleren we droegen, maar vooral ook: hoe we gegroeid zijn. Dat is ook de opzet van deze extra editie van Dreefnieuws. In dit nummer even geen foto's van het heden. Die ziet u wel weer terug in onze normale edities. Bovendien woont u in Overvecht en weet u ongeveer wel hoe de wijk er nu uit ziet.

In dit nummer dus alleen oude, veelal zwart-wit, foto's van het begin van de wijk. Maar we kijken er wel naar met de kennis van nu. Op de achterpagina kijken we zelfs vooruit, wat staat er te gebeuren?

De foto's worden begeleid met teksten en feitjes over de wijk. Maar de beelden vertellen meer. Let bijvoorbeeld eens op hoe weinig auto's er toen reden. Hoe klein en kaal de bomen nog waren. Naar de winkels die we toen nog hadden zoals Simon de Wit en de Vivo. Opvallend zijn ook de 'bobo's' bij de officiële gelegenheden: alleen maar mannen in pakken. De vrouwen zaten met hun kroost in de speeltuin. Overigens met kinderwagens, die nu weer helemaal hip zijn onder de retro-liefhebbers.

Het Utrechts Archief

De foto's komen voor een groot deel uit Het Utrechts Archief. Het aantal foto's dat ze daar hebben is enorm. En het leuke is dat de foto's voor iedereen te zien zijn op internet. Wij hebben hier een selectie gemaakt. Maar we raden u aan om zelf ook een keer het archief in te duiken. Dat kan op internet via deze link: www.hetutrechtsarchief.nl/collectie/beeldmateriaal.

Het zoeken naar foto's van de wijk vraagt wel enige handigheid. Als u de zoekterm 'overvecht' gebruikt, komt u veel foto's tegen. Maar lang niet alles. De foto's van de inzamelingsactie van de ijsbaan vonden we bijvoorbeeld met de zoekterm 'kunstijsbaan'. En zoektermen als 'park de gagel' leverde weer andere foto's op. U moet het vooral zelf ontdekken. Zoek bijvoorbeeld eens op de straatnaam waar u woont.

Nog een leuke tip: ga eens, met deze Dreefnieuws aan de hand, de wijk in en zoek de plekken op waar de foto's zijn gemaakt. Daar zit nog een leuke uitdaging bij, want van een paar foto's hebben we niet kunnen achterhalen waar ze nou precies gemaakt zijn (zoals de voorpagina). Misschien dat u het wel weet. We horen het graag!

Overigens is het onderwerp '50 jaar Overvecht' met deze editie nog niet afgelopen. In de gewone Dreefnieuws gaan we nog zeker tot eind dit jaar door met onze rubriek 50 jaar Overvecht. Hierin plaatsen we vooral uw verhalen, herinneringen en foto's. Dus heeft u een verhaal of leuke foto's, laat het ons weten. Ook reacties op dit nummer horen we graag. Zijn we iets belangrijks vergeten? Herkent u zichzelf op de foto? Heeft u zelf nog veel mooiere foto's? ... Kom maar op! Dan zetten we ze alsnog in de rubriek.

De redactie

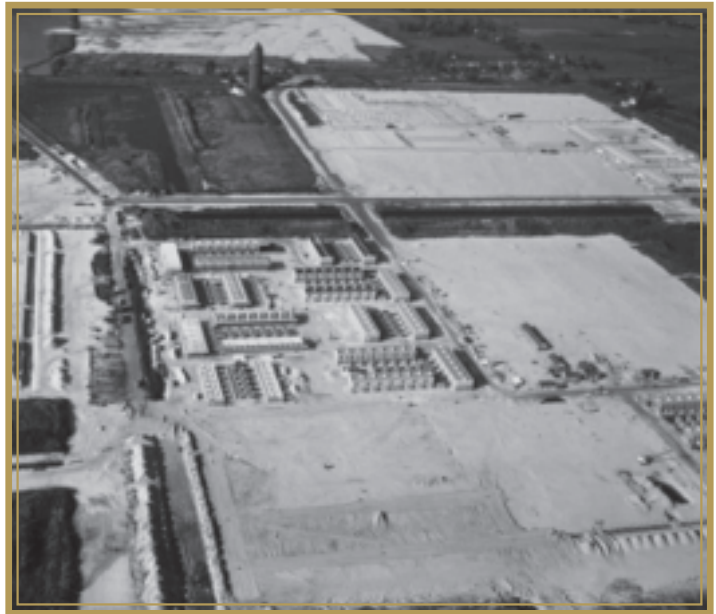
Colofon

Dit is een extra editie ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van Overvecht. 30 maart 2011. **Redactieadres:** Bilderdijkstraat 80, 3532 VJ Utrecht / E-mail: dreefnieuws@telfort.nl / Tel: 06-26968007 **Redactie:** Paula Swieringa (eindredactie en productie), Heleen de Groot (Wijkbureau Overvecht), Ton Ruurda (Cumulus Welzijn), Nelleke Wuurman (Bewonersplatform Overvecht), Toine van Roessel en Joop Stek (Wijkraad Overvecht), Anne-Marie Cuvelier (Mitros), Joost Maas (Portaal), Lydia Straver (Utrecht Veilig) en Hera Borst (GG&GD). Vormgeving: Teunis Grafisch Ontwerper (www.teunis.nu). Foto voorpagina: Deelnemers aan de avondvierdaagse in 1967.

Een nieuwe wijk in de maak

Het oudste gebouw in Overvecht is de watertoren. Gebouwd in 1935 om de wijk Tuindorp te kunnen voorzien van water. De toren stond in een landelijk gebied met weilanden en boerenbedrijven. Op deze foto ziet u hoe de voorbereidingen getroffen werden voor de bouw van Overvecht. Voordat er gebouwd kon worden, moest er eerst een laag zand op de grond gespoten worden. Op de foto ziet u de bergen zand al liggen. Het zand was afkomstig van Maarsseveen. Dat leverde direct een leuk voordeel op, want door het weghalen van het zand zijn de Maarsseveense Plassen ontstaan.

Overvecht is opgebouwd in grote vierkanten, die allemaal een buurt op zich moesten worden, met winkels, scholen en woningen. De vierkanten werden ook wel carrés's of kwadranten genoemd. Op deze luchtfoto is goed te zien hoe het bouwzand in kwadranten over het gebied verspreid werd.

Twee medewerkers van de Dienst Openbare Werken van de gemeente werken aan de maquette voor Overvecht. De nieuwe wijk moest een eind maken aan de grote woningnood en maar liefst 45.000 inwoners kunnen huisvesten. Door de hoogbouw konden ze relatief veel woningen kwijt.

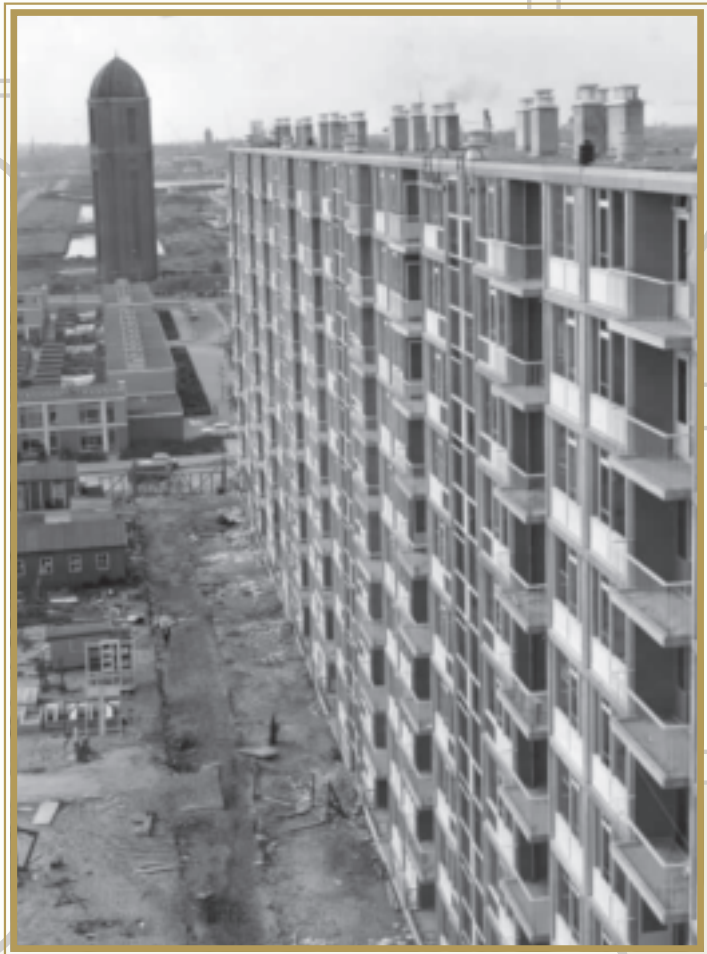

De eerste huizen die gebouwd werden was de laagbouw in Overvecht-Zuid. Naast woningen voor gezinnen, werden er ook woningen gebouwd voor alleenstaanden en ouderen. Linksboven ziet u het Gemeentelijk Bejaardentehuis aan de Vulcanusdreef.

De woningen

De nieuwe woningen waren ruim en modern, met grote ramen zodat er veel daglicht naar binnenkwam. Veel flats hadden al centrale verwarming. Voor de nieuwe bewoners waren de woningen van ongekende luxe. Door de woningnood hadden veel pasgetrouwde stellen jarenlang ingewoond bij ouders of schoonouders in veel te krappe zolderkamertjes. Of ze kwamen uit de donkere en verkrotte woningen van oude volksbuurten als Wijk C.

Ook de eerste tienhoogflats herrezen in Overvecht-Zuid, zoals hier aan de Dommeringdreef. Al tijdens de bouw van Overvecht, begon men in te zien dat hoge flatgebouwen niet altijd zaligmakend waren. Ook de bewoners die al in de wijk woonden kwamen in verzet tegen nog meer hoogbouw. En dat terwijl er in de planning nog een tiental woontorens stonden van 15 tot zelfs 19 woonlagen. Deze plannen zijn echter nooit verder gekomen dan de tekentafel.

Op 2 december 1966 werd de 2500ste flatwoning opgeleverd. Het echtpaar Van Kuik kreeg de sleutel van hun flatwoning aan de Cleopatrareef 345 uit handen van wethouder Harteveld.

Als reactie op de anonimiteit van de hoge flats, begon men in 1968 in Overvecht Noord te experimenteren met de zogeheten 'experimentele' flats. Tussen de Carnegiedreef en de Amazonedreef werden elf flatgebouwen neergezet van vier en zes woonlagen. Iedere etage had vier appartementen die uitkwamen op een gemeenschappelijke hal.

De bewoners van de experimentele flats leefden allesbehalve in de anonimiteit. De bewoners deelden lief en leed met elkaar. De voordeuren stonden altijd open en de centrale hal werd gebruikt om samen te borrelen, te eten of te feesten. Op de foto kijken de bewoners van de Marowijndreef gezamenlijk televisie in de hal. Vermoedelijk naar de WK-finale in 1974. De experimentele-flatbewoners waren een beetje een vreemde eend in de bijt. 'Hippies' die nog andere opvattingen hadden over het gezinsleven en hoe je moest wonen enzo. Hier ontstonden ook initiatieven voor woongroepen en het project Centraal Wonen, zoals deze later aan de Klopvaart is gebouwd.

Op 11 februari 1971 kreeg het gezin De Bouter-Verbeek de sleutel van hun woning aan de Pernambucodreef 12. Daarmee waren zij de eerste bewoners van de experimentele flats.

In de jaren 80 werd in de wijk ook nieuwe laagbouw neergezet tussen de bestaande bebouwing. De zogenaamde houtskeletwoningen, zoals hier op de Japuradreef/Ornicodreef.

De mensen

De eerste bewoners die naar Overvecht verhuisden kwamen vooral uit Kanaleneiland, Ondiep en uit de gesaneerde binnenstadswijken zoals wijk C. Veelal jonge gezinnen met kleine kinderen. Deze foto is gemaakt in 1967, maar waar precies, dat hebben we niet meer kunnen achterhalen.

Dit is Park de Watertoren begin jaren 60. Het zijn vooral moeders die met hun kinderen in het park zitten. Vaders werkten, moeders bleven thuis met de kinderen. Zo was de rolverdeling.

De groei van de bevolking in Overvecht ging in het begin razendsnel. In 1965 telde de wijk 7.000 inwoners. Vijf jaar later was dat vijf keer zoveel. De groei zette door tot 1975. Toen woonden er 37.000 mensen in de wijk. Daarna liep het aantal terug. Veel jonge gezinnen vertrokken en hun plaats werd veelal ingenomen door allochtone gezinnen. Vooral door de gezinshereniging eind jaren 80 groeide het aantal Marokkaanse en Turkse gezinnen in de wijk.

Kleine kinderen worden pubers en ja... die gaan hangen. Zoals deze jongeren bij de Van Brammendreef begin jaren 80. Ook toen klaagden ze dat er zo weinig te doen is voor jongeren. En ook toen knokten ze voor een eigen ruimte. Wat dat betreft verschillen ze niet veel met de jongeren van nu. Een verschil is wel duidelijk: ze hadden toen nog geen mobiel-tjes... Maar wel een telefooncel!

De winkels

In het begin waren de bewoners van de wijk voor hun boodschappen nog afhankelijk van de 'rijdende' winkels. De bakker, de melkboer en de groenteboer kwamen langs de deur. In 1963 opende bakkerij Lubro een noodwinkel in de wijk. "Zodat de eerste bewoners in deze zandwoestijn geen Keulse reis behoeven te maken." Waar deze foto is genomen, dat weten we niet. Misschien weet u het?

De bewoners van het gemeentelijk bejaardentehuis aan de Vulcanusdreef worden in 1966 met bussen opgehaald voor een dagje uit. Overvecht had al vrij snel 'last' van de vergrijzing en dat komt mede door de grote bejaardencentra die in de wijk zijn neergezet zoals de Vulcanusdreef, Titus Brandsma, Rosendaal, Tamarinde, Huis a/d Vecht en Zuylenstede. Het percentage 55-plussers in Overvecht is aanzienlijk hoger dan in andere wijken.

Gelijktijdig met de bouw van de huizen, werden ook buurtwinkelcentra gebouwd en er kwamen winkelstrips, zoals hier aan de Wolgadreef. Het idee was dat bewoners hun dagelijkse boodschappen dichtbij huis konden halen. In deze kleinere buurtcentra zaten dan ook winkels als een slager, bakker, groenteboer en sigarenzaak. Door de komst van de grotere winkelcentra en supermarkten, bleken veel van deze winkels al snel niet meer levensvatbaar. De winkelstrip aan de Wolgadreef had in 1966 nog een Vivo (supermarkt), een keurslager en bakker de Raad. Nu zit er een tandartsenpraktijk, een Chinees restaurant en een apotheek.

Dit is het buurtcentrum aan de Theemsdreef in juli 1967. Met telefooncel! Niet iedereen had thuis een telefoon. En mobieltjes hadden ze zelfs in sciencefictionfilms nog niet.

In november 1968 klonk de bel voor de officiële opening van winkelcentrum De Klop. Net als de Berberhof en Overkapel, waren de winkels rond een plein gebouwd. Achter de winkels zaten de magazijnen van waaruit de winkels bevoorrad werden. De winkels stonden als het ware met de rug naar de samenleving. Een opzet die De Berberhof en Overkapel niet hebben overleefd.

In oktober 1968 werd winkelcentrum de Berberhof officieel geopend. Toen mocht er nog reclame voor tabak gemaakt worden (zie de reclames van Norton Cigarettes). De Berberhof kreeg al vrij snel te maken met verpaupering. In 2002 is het gesloopt en in 2004 werd het nieuwe winkelcentrum De Gagelhof op deze plek geopend.

In mei 1968 had winkelcentrum Overkapel nog twee supermarkten naast elkaar. Maar ook dit centrum verpauperde en winkels trokken weg. Een gasexplosie in 2006 versnelde het proces. Het oude Overkapel werd gesloopt en in 2009 kwam er een nieuw modern winkelcentrum voor terug. Geleerd van het verleden, werden de winkels nu met het 'gezicht' naar de straat geplaatst in plaats van met 'de rug' naar de samenleving. Overkapel heeft hiervoor een architectuurprijs gekregen en wordt gezien als een voorbeeld voor andere nog te bouwen winkelcentra.

Evenals de winkels, moesten ook de scholen dicht bij huis staan, zodat kinderen dichtbij naar school konden. Er werden dus relatief veel kleinere basisscholen gebouwd. Maar het aantal kinderen in de wijk nam af en ook veel van deze scholen zijn later weer gesloopt. Zoals de Emmausschool aan de Charlotte van Bourbondreef. In 2002 zijn op deze plek woningen gebouwd.

De scholen

De meeste basisscholen in de wijk waren zogeheten MUWI-scholen. Dat waren speciaal ontworpen gebouwen die overal snel en goedkoop neergezet konden worden. Vandaar dat de scholen zo op elkaar lijken. Dit is de Mattheusschool aan de Ghanadreef.

En dit is de Van Heuven Goedhartschool aan de Grote Trekdreef, nu de openbare basisschool Overvecht. De schoolgebouwen zijn eigenlijk allemaal aan vervanging toe en daar wordt dan ook aan gewerkt. Alle scholen worden de komende jaren een voor een gesloopt en weer opnieuw gebouwd tot Brede Scholen. Het begin is er, want De Schakel aan de Bangkokdreef heeft sinds dit schooljaar een spiksplinternieuw gebouw.

De straten

Voor de duidelijkheid kregen alle straatnamen in Overvecht de aanduiding 'dreef' achter hun naam. Dan wist iedereen meteen dat het hier Overvecht betrof. Ook handig voor de postbode. De nieuwe wijk moest natuurlijk goed bereikbaar zijn en dus kreeg de auto ruim baan met lange en brede doorgaande wegen. Zoals de Carnegiedreef, die op deze foto nog een rechte vierbaansweg was. Auto's reden er vaak veel te hard. Na een dodelijk ongeluk in 1979 werd de rijbaan zigzaggend gemaakt.

Dit is het zicht op de Einsteindreef ter hoogte van de kruising met de Carnegiedreef in 1968. Ook hier hadden auto's nog zeeën van ruimte. Ze konden via de Carnegiedreef nog de Zamenhofdreef oprijden. In de jaren 90 nam het doorgaande verkeer in de wijk echter zo toe, dat deze doorgaande routes weer afgesloten werden.

Bij de bouw van de wijk werd al volop rekening gehouden met het autoverkeer. Per 3 woningen waren er 2 parkeerplaatsen. Destijds een ongekende luxe... een overbodige luxe zelfs, gezien deze foto. Dat het autoverkeer zo snel zou groeien, dat hadden de plannenmakers nooit gedacht.

Het openbaar vervoer

Het busvervoer naar Overvecht was al bij de start van de bouw meegenomen in de planning. Zo kwam het dat de bussen al door de wijk reden toen de flats nog maar net in aanbouw waren. Deze vrouwen wachten op buslijn 1, aan de Oderdreef in 1967.

Het station was eenvoudig met alleen een zeshoekig gebouw-tje en twee perrons. De NS sprak liever van een 'treinhalte', want een station kon je het niet noemen.

Ook met de bouw van een treinstation was al vanaf het begin rekening gehouden. Op 28 mei 1968 werd het nieuwe Station Overvecht officieel geopend.

De parkeerplaats van het treinstation eind jaren 60. De spoorwegovergang heeft hier al wel spoorbomen en knipperlichten gekregen. In 1980 is de overgang ondertunneld. In 1992, na de spoorverdubbeling, werd de 'treinhalte' verbouwd tot een volwaardig station met een extra perron in het midden. In 2001 werd ook de omgeving rond het station bebouwd.

De Bovenwijkse Voorzieningen

De wijk kreeg ook een aantal bovenwijkse voorzieningen, zoals het Grootwinkelcentrum dat in september 1969 officieel werd geopend. Door burgemeester Ranitz (op de foto tweede van links). Overvecht heeft meer bovenwijkse voorzieningen, zoals het Tuincentrum Overvecht, het ziekenhuis, zwembad de Kwakel, de ijsbaan, de atletiekbaan, sporthal De Dreef en het bedrijventerrein ofwel 'de autoboulevard'.

Maar de belangrijkste publiekstrekker was en is ongetwijfeld het Grootwinkelcentrum. Vooral de bereikbaarheid en de parkeergelegenheid maken het centrum erg populair bij mensen van buitenaf. Dat was toen, maar dat is nu nog steeds zo.

Het Grootwinkelcentrum had ook meteen de belangrijkste grote winkelketens in huis. Zoals de Hema, hier op de foto tijdens de opening van het Grootwinkelcentrum. Maar ook de V&D zat er in het begin nog. En een filiaal van grootgrutter De Gruyter, toen nog de grootste kruidenier van Nederland.

Het winkelcentrum was toen nog niet overdekt. In 1995 werd het Grootwinkelcentrum grondig verbouwd. In 2005 werd het omgedoopt tot Shoppingcenter Overvecht. Een naam die nooit goed is aangeslagen bij de bevolking. De meesten blijven hardnekkig 'grootwinkelcentrum' zeggen.

Opvallend aanwezig is C&A met een hypermodern gebouw dat nu nog steeds beschouwd wordt als een architectonisch hoogstandje. Door de overkapping van het centrum komt de voorgevel niet meer zo goed tot zijn recht, als op deze foto.

Een andere bovenwijkse voorziening is het ziekenhuis. Deze foto is gemaakt tijdens een officiële plechtigheid op 8 juli 1970, toen het hoogste punt werd bereikt van een van de zusterflats.

Twee jaar later, op 31 mei 1972 werd het ziekenhuis officieel geopend. Het kreeg de naam 'Ziekenhuis Overvecht' om de band met de wijk te benadrukken. Na een paar fusies veranderde de naam in Mesos en later weer in Antoniusziekenhuis. In 2013 verhuist het ziekenhuis helemaal uit de wijk, naar een nieuw te bouwen ziekenhuis in Leidsche Rijn.

In 1969 voerde een actiecomité van schaatsliefhebbers een inzamelingsactie voor een kunstijsbaan in Utrecht. Via affiches, folders, stickers en sandwichmannen werden bewoners opgeroepen om op 15 februari een bedrag van vijf gulden te doneren voor de Stichting Kunstijsbaan Utrecht.

De inzamelingsactie lukte en op 24 oktober 1970 opende Prins Claus de Kunstijsbaan Utrecht op het bedrijventerrein van Overvecht. Niet iedereen was het eens met de 'hoge' toegangsprijzen van de ijsbaan, vandaar de demonstrerende mensen op de foto. Hoe hoog die toegangsprijs dan wel was, dat hebben we niet meer kunnen achterhalen.

Zo zag Zwembad De Kwakel eruit, voordat een grote brand het gebouw geheel verwoestte. In 1995 is het zwembad weer opgebouwd.

En dit was de oude sporthal De Dreef met de sportvelden. De sporthal is enkele jaren geleden gesloopt en opnieuw opgebouwd. Nu staat er multifunctioneel centrum dat niet alleen ruimte biedt voor sport maar ook voor andere sociale activiteiten.

Het groen!

Flatwoningen hebben geen tuin en dus moest er veel groen in de wijk komen, hadden de plannenmakers destijds al bedacht. Overvecht is met afstand de groenste wijk van Utrecht. Al moest het groen nog wel even groeien, gezien deze foto. Hij is gemaakt vanaf de plek waar de Watertoren op zijn fotogeniekst is. Althans nu! Ga op dezelfde plek staan als de fotograaf toen in 1968, en zie het verschil.

Naast Park de Watertoren kreeg de wijk nog een tweede park midden in de wijk: Park de Gagel. 'De Bult' in Park de Gagel werd in 1970 aangelegd. Onder de Bult ligt het puin van de oude Jaarbeursgebouwen op het Vredenburg, die toen gesloopt zijn voor de komst van Hoog Catharijne.

In juni 1982 werd het derde park van Overvecht geopend. Hier wordt de naam van het park onthuld door wethouder Pot.

Maar ook dit park moest nog wel even groeien. Dit is de Vechtzoom gezien vanaf het bejaardencentrum Zuylenstede, net na de officiële opening. De paden zijn hier nog duidelijk zichtbaar. Nu zijn deze door de bomen niet meer te zien.

OP NAAR DIAMANT!

Voor een wijk is vijftig jaar niet oud. 'Vijftig Jaar Jong', is niet voor niets het motto van deze jubileumviering. Overvecht is nog een broekie, zeg maar een puber. Maar dan wel eentje die ook echt aan het puberen is. De laatste decennia is Overvecht vooral als 'probleemwijk' betiteld. Een wijk die de nodige aandacht verdient. En die krijgt ze ook. De gemeente, wooncorporaties, politie en welzijnsinstellingen hebben de handen ineengeslagen om deze 'puber' weer in het gareel te krijgen.

Een van de dingen die aangepakt wordt is de eenzijdige woningvoorraad. De wijk heeft veel goedkope huurwoningen en vooral hoogbouw. Mensen met hogere inkomens komen vaak niet aan hun trekken. Daarom worden flats zoals aan de Maria van Hongarijreedreef e.o. gesloopt voor nieuwbouw, waaronder ook koopwoningen. Ook bij de Camera Obscuradreef (zie foto) worden woningen gesloopt voor nieuwbouw. Een deel wordt gerenoveerd. In Overvecht Noord zijn er plannen om een aantal tienhoogflats te slopen.

Het verzorgingshuis Titus Brandsma is al gesloopt. En de nieuwe woningen van het complex 'Loevenhout' zijn al deels opgeleverd.

Veel aandacht is er voor de veiligheid. De criminaliteit moet omlaag. In 1971 hadden ze ook al last van criminaliteit, getuige deze foto waarop een man in de Donaudreef zijn beschadigde auto aan de politie laat zien.

De 'sociale cohesie' in de wijk kan beter. Daarom zijn op diverse plekken in de wijk buurtflats opgezet en er zijn twee Doe Mee Centra. Hier kunnen bewoners elkaar ontmoeten en weer samen leuke dingen doen. Op de St. Maartendreef staat zo'n Doe Mee Centrum. Op deze foto uit 1985 stond er nog een basisschool.

De nieuwste maatregel is de promotiecampagne Echt Overvecht om het imago van de wijk op te krikken. Hierbij worden de positieve kanten van de wijk belicht met een lampje, een lichtpunt. Meer hierover in het aprilnummer van Dreefnieuws.

De laatste jaren zien we dat ook meer en meer bewoners de mouwen opstropen voor een betere wijk. Ook zij verzetten zich vooral tegen het slechte imago en de negatieve berichtgeving in de media. "De wijk is zo slecht nog niet. En er gebeuren ook veel positieve dingen!" hoor je bewoners steeds vaker roepen. En dat is misschien wel het grootste lichtpunt. Want het zijn niet de plannenmakers, maar vooral de bewoners die de wijk maken.

Overvecht viert nu haar gouden jubileum, op naar diamant!